

İnsan Uygarlığının Gelişimine Genel Bir Bakış

İnsanlığın yazılı tarihinin milattan önce(M.Ö) 3500'lü yıllarda başladığını şu anki bulunan yazılı kaynaklar tarafından bilmekteyiz. Bu sebepten ötürü tarih adlı başlığımızın altında bu tarih ve ilerisini konuşmayı, tabii ki karanlık çağlara zamanla döneceğiz, ancak genel olarak yazılı tarihi çağlardan devam edeceğimiz bu başlığa hoşgeldiniz.

İlk çağlardaki uygarlıkların siyasi ve politik ilişkileri, ilk devlet yapılanmaları, toplum hayatının ve toplum sözleşmesinin oluşumu ve günümüze evrilişinden bugün sadece kısa olarak bir genel bakış oluşturmak için bahsedecek ileriki zamanlardaki güzel konularımıza giden bir yolculuğa çıkaracağım sizleri.

Öncelikle tarihi kısa bir şekilde özetlemek isterim. Tarih, antik Yunandan gelen bir kelime olan *historia*, yani araştırarak, emek vererek elde edilen bilgi(ilim) anlamına gelir aynı zamanda tarih geçmiş zamanların araştırılması olarakta tanımlanabilir.

Tarihi, birçok şeyi taksonlara ayırmak için kullanabilmekteyiz. Örnek olarak buna bir kelimenin etimolojisi derken kelimelerin geçmişini tarih ile bulmak için kullanmaktayız, ya da bilim tarihi başlığı altında bilimin kat ettiği yolları görmek ve geçmişten bugüne nasıl geldiğini görmek, analiz etmek için kullanabiliriz. Biz daha çok uygarlık tarihi üzerine gideceğiz bugünkü yazımızda. Şimdi izninizle tarihin ne olduğuyla alakalı konudan bugünkü konumuz olan uygarlık tarihine geçeceğim.

M.Ö. 3500 - M.S. 476

Bu tarihler arası genel olarak antik çağ adı ile anılır ve insanlığın yazılı hayata ilk geçişi, doğuda Çin uygarlığının kuruluşu, Türklerin tarih sahnesine girmesi, Mezopotamya ve Anadolu çevresinde kültürel çeşitliliğin ve ticaret alanının oluşması, batıda Roma imparatorluğunun kuruluşu(M.Ö. 27) gibi ilgi çekici ve günümüzdeki insanlığa kültürel kazanımlar başlatan uygarlıklar bu dönemde oluşmaya başlamış, ayrıca dünyaca ünlü olan Stonehenge'in yapımı da antik çağlarda başlamıştır[1].

Bunların yanı sıra ilk olimpiyat oyunları bu çağın klasik antik döneminde olmuştur. Çoğu kaynağa göre bitişi, son Batı Roma İmparatoru Romulus Augustus' un savaştan geri çekilmek zorunda kalmasıyla olmuştur[1].

M.S. 400~476 - M.S. 1492~1499

Başlangıcı ve bitişi hakkında farklı görüşler olmasına rağmen genel olarak başlangıcı Batı Roma'nın çöküşü, bitişi ise 1492 yılında Christopher Columbus'un yeni dünya adı verilen Amerika kıtasını keşfi ve günümüz Avrupası'nın o zamanlar içirse, özellikle İspanya Krallığı'nın bu keşiflerle muazzam bir varlık elde etmesidir.

Bu tarih aralığında gerek türk tarihi gerek dünya tarihini değiştiren büyük olaylar gerçekleşmiştir. Örnek olarak, 571 - İşlam Peygamberi Peygamber Muhammed'in doğuğu, 800 - Charlemagne'nin Kutsal Roma İmparatoru olması ve barutun bulunması, 1099 - İlk haçlı seferleri düzenlenmiş, 1199 - Pusulanın Avrupa Devletlerine gidişi ve ilk kullanılışı, 1205 - Cengiz Han'ın han olarak ilan edilmesi ve Moğol İmparatorluğu'nun kuruluğu, 1215 - Magna Carta Libertatum'un Kral John tarafından imzalanması, 1305 - Sir William Wallace'ın(İskoçya'nın Koruyucusu) vatana ihanetten idamı, 1310 - Dante'nin İlahi Komedyası'nın ilk kez basılması, 1402 - Ankara savaşı ve Osmanlı Devleti'nin bir süre hükümdarsız kalması ve son olarak 1492 - Amerika kıtasının keşi gösterilebilir[2].

M.S. 1500 - Günümüz

Modern Çağlar olarak adlandırdığımız 1500'lü yıllarla başlayan bu dönemde tarihi araştırmalar genelde 1789 - Fransız İhtilali'nden sonra milletler olarak ayrılmış ve genel bir önemli tarihler yazmamızı önlemiştir ancak her yüzyılı tek bir önemli olay üzerinden değerlendirecek olursak eğer:

1500'lü yılları, 1492'deki coğrafi keşiiflerden sonra aydınlanan, refaha ulaşan ve güçlenen krallıkların Papalığa karşı çıkışı ve Avrupa'da Rönesans Dönemi'nin ayak seslerinin duyulduğu zamandır[3].

1600'lü yıllar sonu itibariyle, İngiliz Kraliyet Cemiyeti'ne ilk buharlı motorun sunulması ve Osmanlı devleti'nin gerileme dönemine girmesi bilimde ve dünya siyasetinde olan önemli gelişmeler olarak gösterilebilir[4].

1700'lü yıllarda, 1750 - Küçük Buzul Çağı'nın doruk noktasına ulaşması, 1776 - Amerika Birleşik Devletleri bağımsızlık bildirgesinin yayınlanması ardından 1783'te Paris Antlaşması'yla bağımsızlığının kabul edilmesi ve bir devlet haline gelmesi, 1789 - Fransız İhtilali ve millet devletlerinin başlaması 1796 - Dünya tarihindeki ilk aşı olan Edward Jenner(İmmunoloji'nin babası) tarafından bulunan iek aşısının bulunması ve Avrupa'da uygulanmaya başlanması önemi yüksek gelişmeler arasındadır[5][6][7].

1800'lü yıllarda, dönemin başında 1801 - Ceres adındaki cüce gezegen Giuseppe Piazzini tarafından keşfedildi. 1808 - Beethoven'ın 5. senfoniye sunması bu yılda olmuştur. Güney Amerika'lı milletler bu dönemde bağımsızlıklarını kazanıp millet devletleri olmaya başlamıştır. 1829 - İlk elektrik motor üretilmiştir. 1846- Amerika kıtasındaki Utah kentine mormonların göçü olmuştur. 1848 - Komünist Manifesto ilan edilmiştir. Yaklaşık 100 yıl sonra küçük buzul çağı bitmiş akabinde seri elik üretimi başlamış, dünyadaki ilk petrol rafinerisi Romanya'da kurulmuş, Herman Melville Moby Dick'i yayınlamıştır. 19. yüzyıl olarak adlandırılan bu dönemde bir sürü icat

yapılmış ve endüstri devrimi bitmiştir[8].

Yakın çağ olan 1900 ve 2000 ler bir sonraki yazımızda yer alacaktır.

Kaynakça

[1]https://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_ancient_history

[2]https://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_the_Middle_Ages

[3]https://en.wikipedia.org/wiki/16th_century#Events

[4]https://en.wikipedia.org/wiki/17th_century#Events

[5]https://en.wikipedia.org/wiki/18th_century#Events

[6]https://en.wikipedia.org/wiki/Edward_Jenner

[7]https://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Declaration_of_Independence

[8]https://en.wikipedia.org/wiki/Herman_Melville